

План рада на наставном предмету
УПОРЕДНО НАСЛЕДНО ПРАВО

Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Број кредита	Фонд часова
УНАС	изборни	II	8	90

Циљеви предмета	Упознавање студената са регулативом наследноправних односа у упоредном праву кроз компаративну анализу основних наследно-правних института у правном систему Србије и правним системима европских и других савремених правних држава.	
Исход изучавања	Оспособљеност студената за правилно тумачење и примену норми којима се регулишу имовинскоправни односи који настају након смрти физичког лица.	
Садржај и структура предмета	Након излагања уводних тема које се односе на појам, предмет и основна начела Наследног права, теоријска настава обухвата изучавање наследноправних правила у упоредним правним системима и позитивном праву Србије која се тичу: основних претпоставки за наступање наслеђивања; чињеница које утичу на формирање законских наследних редова, наслеђивање на основу закона и право на нужни део; услова настанка пуноважног завештања, форме завештања, садржине завештања; општег правног положаја наследника; наследноправних и одговарајућих облигационих уговора. Посебно се обрађује питање хармонизације наследног права у европском правном простору.	

ПРЕДАВАЊА			
недеља	Тематска јединица	Литература	бр. час.
I	Установа наслеђивања и наследно право; основна начела наследног права; стицање наследства (упоредноправни преглед)	Д. Ђурђевић, <i>Институције наследног права</i> , Београд, 2015, стр.17-38; Д. Живојиновић, <i>Стицање наслеђа у европско-континенталним правима</i> , у: „Правни систем Србије и стандарди Европске Уније и Савета Европе“, књ.3, стр. 233-243; О. Антић, З. Балиновац, <i>Коментар закона о наслеђивању</i> ,	3

		Београд, 1995, стр. 552-556;	
II	Претпоставке за наслеђивање у позитивном и упоредном праву: смрт оставиоца, основи позивања на наслеђе, заоставштина, постојање наследника.	Д.Ђурђевић, <i>Институције наследног права</i> , Београд, 2015, стр.42-71; Н. Стојановић, <i>Наследно право</i> , Ниш, 2011, стр. 39-72; Živojinović., <i>Nasledna prava posthumno začete dece</i> . Pravni život 2005, knj. 494, br. 10, str. 695-711.	3
III	Одлучујуће чињенице за формулисање правила законског наслеђивања;	Д.Ђурђевић, <i>Институције наследног права</i> , Београд, 2015, стр. 79-85; Н. Стојановић, <i>Наследно право</i> , Ниш, 2011, стр. 76-91, 94-102;	3
IV	Законски ред наслеђивања у српском праву и појединим савременим правним системима;	Д.Ђурђевић, <i>Институције наследног права</i> , Београд, 2015, стр. 85-120; Н. Стојановић, <i>Наследно право</i> , Ниш, 2011, стр. 104-130; Ј. Видић, <i>Законско наслеђивање у српском и европском праву</i> , Зборник радова – Правни факултет у Новом Саду, Год. 39, бр. 3 (2005), стр. 183-216; Ј. Vidić-Trninić, <i>Vanbračni partner kao zakonski naslednik u savremenim pravima evrope</i> , Zbornik radova pravnog fakulteta u Nišu, 2014, str.407-424;	3
V	Установа нужног дела – владајуће концепције нужног наслеђивања у савременом наследном праву; оправдање установе нужног дела;	Д.Ђурђевић, <i>Институције наследног права</i> , Београд, 2015, стр. 218-223; Н. Стојановић, <i>Наследно право</i> , Ниш, 2011, стр. 138-148; Т.Ђурђић-Милошевић, <i>Правна природа права на нужни део</i> , Правни живот, бр.10(2015), стр.557-569; Н.Крстић, <i>Повреда и заштита права на нужни део</i> , Ниш, 2015, str. 16-19,23-32,39-54,91-96.	3
VI	Правни положај нужних наследника у српском праву и другим правним системима (круг нужних наследника, величина нужног дела, разбаштињење нужних наследника);	Д.Ђурђевић, <i>Институције наследног права</i> , Београд, 2015, стр. 209-218, 223-244; Н. Стојановић, <i>Наследно право</i> , Ниш, 2011, 150-170; N. Stojanović, N. Krstić, <i>Neka zapazanja o zakonskom i nužnom nasleđivanju u Republici Srbiji de lege lata de lege ferenda</i> , u: „Aktuelna pitanja	3

		građanske kodifikacije“, Niš, 2008, стр. 224-231; Н.Крстић, <i>Повреда и заштита права на нужни део</i> , Ниш, 2015, стр. 16-19,23-32,39-54,91-96.	
VII	Завештање у формалном и материјалном смислу; битне особине завештања као правног посла; претпоставке настанка пуноважног завештања: завештајна способност и <i>animus testandi</i> ;	О. Антић, З. Балиновац, <i>Коментар закона о наслеђивању</i> , Београд, 1995, стр.303-320; Д.Ђурђевић, <i>Институције наследног права</i> , Београд, 2015, стр. 121-130; Д.Живојиновић, <i>Тестаментална (завештајна) и пословна способност</i> , Правни живот, бр. 10, 2011, стр. 123-135;	3
VIII	Форме завештања у српском праву и појединим савременим законодавствима (класификација завештања, формално-правни услови пуноважности завештања);	Д.Ђурђевић, <i>Институције наследног права</i> , Београд, 2015, стр. 130-152; Н. Стојановић, <i>Наследно право</i> , Ниш, 2011, 207-228; Д. Ђурђевић, <i>Слобода завештања и формализам олографског тестаментa</i> , Правни живот, бр. 9 (2011), стр. 845-864; О. Антић, З. Балиновац, <i>Коментар закона о наслеђивању</i> , Београд, 1995, стр.354-364;	3
IX	Правне границе могуће садржине завештања - допуштени модалитети именовања наследника (супституције, постављање наследника под условом/роком, испорука и налог у завештању);	Д.Ђурђевић, <i>Институције наследног права</i> , Београд, 2015, стр. 152-186; Д. Ђурђевић, <i>Fideikomisarna supstitucija u evropskim pravnim porecima i u srpskom pravu</i> , у: „Правни капацитет Србије за европске интеграције“, knj. 5, Правни факултет Универзитета у Београду, 2010. стр. 104-126; Т. Ђурђић-Милошевић, <i>Правни положај завештајног наследника постављеног под условом или роком</i> , у: „Усклађивање правног система Србије са стандардима Европске уније, књ.1, Крагујевац, 2013, стр. 327-340.	3
X	Поништење тестаментa (ништава и рушљива завештања); тумачење и опозив завештања;	Д.Ђурђевић, <i>Институције наследног права</i> , Београд, 2015, стр. 186-208; О. Антић, З. Балиновац, <i>Коментар закона о наслеђивању</i> , Београд, 1995, стр.	3

		434-464; Д. Живојиновић <i>Својеврсна дејства неважећих завештања</i> , у: „Слободе и права човека и грађанина у концепту новог законодавства Републике Србије. Књ. 3.- Str. 437-452. Д. Живојиновић, <i>Опозив завештања</i> , у: „Зборник радова Правног факултета у Нишу“, бр.56(2010), стр. 59-75; Д.Живојиновић, <i>Неважност завештања</i> , Крагујевац 2003. Д. Živojinović. <i>Uticaj mentalne rezerve na punovažnost zaveštanja</i> . Pravni život 2003, knj. 478, br. 10, str. 215-225.	
XI	Уговори у наследном праву; уговор о уступању и расподели имовине за живота (појам,предмет, правна природа, уговорне стране, дејство уговора);	Д.Ђурђевић, <i>Институције наследног права</i> , Београд, 2015, стр. 247-255; Н. Стојановић, <i>Наследно право</i> , Ниш, 2011, 362-369;	3
XII	Уговор о доживотном издржавању (појам, правна природа, дејства, раскид, ништавост уговора); разграничење уговора о доживотном издржавању од других сродних уговора;	Д.Ђурђевић, <i>Институције наследног права</i> , Београд, 2015, стр. 255-276; Н. Стојановић, <i>Наследно право</i> , Ниш, 2011, 369-386; О.Антић, З.Балиновац, <i>Коментар закона о наслеђивању</i> , Београд, 1995,стр. 508-514;	3
XIII	Наследноправни уговори: уговор о наслеђивању, уговор о будућем наследству или испоруци, уговор о одрицању од наследства које није отворено, уговор о садржини завештања;	Д.Ђурђевић, <i>Институције наследног права</i> , Београд, 2015, стр. 243-247; Д. Živojinović, Т. Ђурђић, <i>Inheritance contract and its substitutes in European and Serbian law</i> , in: <i>Revija za evropsko pravo</i> , br. 2-3 (2015), str. 69-88; Н. Стојановић, <i>Зашто је уговор о наслеђивању забрањен у нашем праву?</i> , Правни живот, бр. 10, 2003, стр. 163-179. Д. Живојиновић, <i>Уговор о одрицању од наслеђа које није отворено</i> , Правни живот, бр.10 (2000), стр.405-419; Т.Ђурђић-Милошевић, <i>Razgraničenje ugovora o nasleđivanju od drugih pravnih poslova</i> , Pravni život, br. 10 (2014), str. 513-526	3
XIV	Правни положај наследника (наследна изјава, <i>confusio bonorum</i> , <i>separatio</i>	Д.Ђурђевић, <i>Институције наследног права</i> , Београд, 2015,	3

	<i>bonorum</i> , одговорност наследника за дугове оставиоца; наследноправни захтев;	стр. 318-352; Н. Стојановић, <i>Наследно право</i> , Ниш, 2011, 306-351; Н. Стојановић, <i>Наследничка заједница</i> , Ниш 2009, стр. 63-102. Н. Планојевић, Д.Живојиновић., <i>Стварноправна и облигациона ограничења реализације наследничког захтева</i> . У: Бејатовић С., (ур.). <i>Правни систем Србије и стандарди Европске уније и Савета Европе</i> . Књ. 5. Крагујевац 2010, стр. 221-236.	
XV	Хармонизација наследног права у Европској унији; европска легислатива у сфери наслеђивања;	W. Pinters, Need and Opportunity of Convergence in European Succession Laws, in: „R. Zimmerman, Freedom of Testation – Testierfreiheit“, Mohr Siebeck, 2011; str. 5-23. D. Micković, A. Ristov, <i>Harmonius-Journal of Social and Legal Studies in South-East Europe</i> , 1/2013, Beograd, str. 194-201;	3

ВЕЖБЕ		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Начела наследног права; системи стицања заоставштине у упоредном праву;	2
II	Правила редовног законског наслеђивања (упоредноправни преглед); наследноправни положај супружника и ванбрачних партнера као законских наследника оставиоца;	2
III	Право на нужни део - правна природа нужног дела и сврха његовог нормирања; тенденције развоја нужног дела у савременом наследном праву;	2
IV	Правни положај деце и супружника као нужних наследника; (упоредноправни преглед);	2

V	Активна завештајна способност (правна природа; елементи завештајне способности; утицај губитка завештајне способности на пуноважност сачињеног завештања);	2
VI	Облици завештања у савременом наследном праву и формалноправне претпоставке њихове пуноважности; практични примери;	2
VII	Анализа могуће садржине завештања (модалитети именовања наследника; фидеикомисарна супституција у ужем и ширем смислу; правни положај претходног и потоњег наследника);	2
VIII	Ништава и рушљива завештања, формални и неформални облици опозива завештања – решавање практичних примера	2
IX	Колоквијум 1.	2
X	Уговор о наслеђивању и његови модалитети у савременом праву;	2
XI	Уговор о антиципираном одрицању од наслеђа и његови модалитети (упредноправни преглед);	2
XII	Уговор о уступању и расподели имовине за живота (правна природа и дејство) ; уговор о доживотном издржавању (примери из праксе); разграничење уговора о доживотном издржавању од уговора о наслеђивању;	2
XIII	Наследна изјава; наследноправни захтев; <i>separatio bonorum</i> ; урачунавање поклона и испорука у наследни део; (практични примери);	2
XIV	Спонатана хармонизација наследног права (реформисање установе нужног наслеђивања; уговорно наслеђивање); институциона унификација (Зелена књига о наслеђивању и завештању, Европски сертификат о наслеђивању)	2
XV	Колоквијум 2	2

Облици извођења наставе	предавања, вежбе, колоквијуми, консултације, дискусионе групе;
Начин оцењивања на предмету	Присуство и активност на предавањима: 15 бодова Присуство и активност на вежбама: 15 бодова Колоквијуми: први до 10 бодова други до 10 бодова Колоквијуми нису ослобађајући. Усмени испит : до 50 бодова

	Испит се полаже усмено или писмено пред предметним наставником. Студент на испиту добија три питања и на свако од њих мора дати задовољавајући одговор да би положио. Коначна оцена се даје као збир предиспитних и испитних стечених поена. Услов за приступање усменом испиту је да се у наведеним предиспитним обавезама освоји најмање 30 бодова
Подаци о наставницима и сарадницима на предмету	Проф. др Драгица Живојиновић, каб. Б 107, тел. 306-564, консултације, понедељак 11:00-12:00 часова dzivojinovic@jura.kg.ac.rs асистент Тамара Ђурђић-Милошевић Кабинет А-214 Тел. 306-585, консултације, четвртак 11:30-13:30 часова tdjurdjic@jura.kg.ac.rs Ако се као испитивач на захтев студента ангажује други наставник, то ангажовање се врши жребом из круга наставника уже грађанскоправне научне области.

ТЕМЕ МАСТЕР РАДОВА :

1. Начела наследног права
2. Модалитети стицања заоставштине у европским правним системима
3. Насцитурус као наследник
4. Завештајна способност као услов пуноважности завештања у савременим законодавствима
5. Модалитети код именовања наследника - супституције, услов, рок
6. Фидеикомисарна супституција у српском праву и европским правним порецима
7. Формализам завештања
8. Разграничење уговора о доживотном издржавању од других облигационоправних уговора од значаја за наследно право
9. Уговор о уступању и расподели имовине за живота
10. Уговор о наслеђивању у савременом наследном праву
11. Брачни друг као законски наследник у упоредном наследном праву
12. Усвојеник као законски наследник у упоредном наследном праву

13. Круг нужних наследника
14. Правни положај деце и супружника као нужних наследника у савременим законодавствима
15. Наследноправни положај ванбрачних партнера у савременим правни системима
16. Држава као законски наследник

Списак тема за дипломске радове није коначан и студент може у договору са наставником изабрати и неку другу тему из садржаја предмета.

ИСПИТНА ПИТАЊА:

1. Појам и опсег наследног права (наследно право у субјективном и објективном смислу);
2. Циљеви и значај наследног права;
3. Начела наследног права;
4. Начини стицања заоставштине у упоредном праву;
5. Правни основи позивања на наслеђе;
6. Смрт оставиоца као претпоставка за наслеђивање (проглашење несталога лица за умрло, коморијенти);
7. Појам и састав заоставштине;
8. Издвајање из састава заоставштине;
9. Постојање наследника као претпоставка за наслеђивање;
10. Неспособност и недостојност за наслеђивање;
11. Проширење фикције насцитуруса у савременим правима;
12. Крвно сродство са оставиоцем као одлучујућа чињеница у формирању законског наследног реда;
13. Брачна веза са оставиоцем и њен утицај на формулисање правила законског наследног реда;
14. Грађанско сродство и законско наслеђивање;
15. Наследноправне последице потпуног усвојења;
16. Наследноправне последице непотпуног усвојења;
17. Законско наслеђивање у појединим савременим правним системима;
18. Држава као наследник;
19. Оправдање установе нужног дела; ;
20. Правна природа права на нужни део;
21. Круг нужних наследника;
22. Величина нужног дела;
23. Искључење и лишење из права на нужни део;
24. Актуелни трендови у регулисању нужног наслеђивања у савременим правима;
25. Појам и правна природа тестаментa;
26. Претпоставке настанка пуноважног завештања: активна тестаментарна способност и *animus testandi*;
27. Облици завештања у појединим савременим правним системима;
28. Редовни облици завештања;
29. Ванредна завештања;
30. Усмени тестамент у домаћем и упоредном наследном праву;
31. Именовање наследника и његови модалитети;
32. Постављање наследника под условом;
33. Постављање наследника под роком;
34. Проста супституција;
35. Фидеикомисарна супституција у српском праву и савременим законодавствима;
36. Тумачење тестаментa;
37. Опозивање тестаментa;
38. Апсолутна ништавост тестаментa;
39. Релативна ништавост тестаментa;

40. Уговор о наслеђивању и други наследноправни уговори;
41. Уговор о уступању и расподели имовине за живота - појам, предмет, правна природа, форма, уговорне стране, дејство и опозив уговора);
42. Уговор о доживотном издржавању (појам, предмет, правна природа)
43. Уговорне стране код уговора о доживотном издржавању, множина субјеката;
44. Раскид и неважност уговора о доживотном издржавању;
45. Наследна изјава;
46. Одговорност наследника за оставиочеве дугове и *confusio bonorum*;
47. Одвајање заоставштине од имовине наследника (*separatio bonorum*);
48. Наследноправни захтев;
49. Правни положај санаследника (појам и правна природа наследничке заједнице; правни односи у наследничкој заједници, престанак наследничке заједнице);
50. Урачунавање поклона и легата у наследни део (*collatio bonorum*);